

Ny svensk koralbok.

Något senare än två år efter det den nya psalmboken togs i bruk inom den svenska kyrkan har Sveriges kyrka numera också fått en ny koralbok. För första gången använde man sig av den på Kyndelmässa- eller Jungfru Marie kyrkogångsdag söndagen den 28 januari och anslutningen kring densamma tycks ha varit mycket stor, om också inte just alla församlingar kring hela landet genast accepterat densamma. Som synes föreligger inget tvång, och det står varje enskild församling fritt att välja de nya eller också förbli trogen de gamla melodierna.

Så där på avstånd är det svårt att bedöma vilket värde som ligger i de nya melodierna och en motiverad personlig bedömning kan först då komma i fråga, när man närmare lyckats stifta bekantskap med dessa. Än så länge har man fått nöja sig med bara radion som förmedlare och intrycket, som hittills erhållits, talar för, att den svenska kyrkan med dessa nya, oftast jubelmängda melodier, fått sig en ny, värdefull skatt tilldelad. — Vid högmässan, som Kyndelmässodagen radierades från Strängnäs domkyrka, höll koralbokskommitténs ordförande, biskop Gustaf Aulén, som själv är kompositör till några av de nya melodierna, i samband härmed ett kort anförande, där vi bl. a. fick veta att den nya koralboken är den fjärde i ordningen inom svenska kyrkan: först var det den Karolinska, som var färdig 1697. Före och efter denna har

det nog funnits en mängd handskrivna koralböcker, men någon ny i tryck existerade ej förrän Haeffners koralboks-förslag av år 1808, som sedan år 1920 togs i bruk som koralbok till nya psalmboken. Den senaste omarbetningen gjordes 1921 och huvudorsaken till att svenska kyrkan nu åter får en ny, är nog den, att lösningen av koralboksfrågan 1921 endast var provisorisk, och sedan den nya psalmboken 1937 togs i bruk, blev koralboksfrågan ånyo aktuell. —

I den nya koralboken finns omkring 80 nytillkomna melodier, av vilka några äro nykomponerade och de övriga dels av utländskt ursprung — hämtade ur andra kyrkosamfund — och dels tagna ur tillgänglig svensk melodiskatt. Biskopen slutade sitt anförande med en försäkran om att dock aldrig tidigare någon koralbok varit mera svensk eller starkare anknuten svensk folkton än denna. —

Vad koralmelodierna inom vår estlandssvenska kyrka beträffar, så ha vi inte ännu helt lyckats slippa de gamla melodierna från pietismens och herrnhutarnas tidevarv, utan vi följa alltså den gamla tyska traditionen. Intet ont sagt därom. Det finns en hel del vackra melodier bland dessa, och inte minst bland de engelska missions- och frälsningsarméns sångmelodier vilka vunnit stark genklang bland våra öbor. Må vår landsbefolkning få behålla dessa gamla traditionsrika melodier — de motsvara helt säkert mera deras andliga behov och mentalitet än de kanske något gregorianskt betonade sångmelodierna, och helt säkert är också, att man inte vill förlora de gamla ärorika melodi-

Vinterbrev från Rikull.

Strålände klar steg februari in över våra isbelagda vikar och våra sparsamt snötäckta åkrar. Kallt hade vi i nästan hela januari, så kallt som man brukar ha under krigsvintrar. Till följd av den starka kölden ha skogskörsorna fått ligga nere och vänta på skapligare väder. För övrigt finns inte mycket annat i den vägen än hemforsling av bränsle och hö från skogsängarna. Sedan sågverken här lagt upp, ha förtjänstmöjligheterna från såg och skogsaverkning nästa avblåsts.

Ur de yngres leder har under det gångna året en större avdunstning från bygden ägt rum än tidigare. Trots dessa omständigheter har vår handelsförening dock haft en vacker omsättning,

erna på t. ex. "Bred dina vida vingar" eller "Bevara Gud vårt fosterland", som inte tycks vara med i den nya koralboken, men de s. k. Punchel-melodierna vore vi nog tacksamma få slippa snart. Och detta främst på grund av rent praktiska skäl. Sättningen är nämligen alldeles för hög. Männen kanske ha det ändå lättare — de sjunga helt enkelt en oktav lägre, men för kvinnorösterna är situationen sämre och i stället för stämningsfull församlingssång får man ofta höra en med största ansträngning och med en nästan till förtvivlans gräns förd offervilja framtingad ton, till välsignelse varken för den enskilde eller för den allmänna sången. — Nej, mera svenska originalmelodier men med bibehållen pietetskänsla för de gamla. —

I. P.

Est. B

Tartu Ülikooli
Raamatukogu

Vinterbrev från...

varav man kan sluta, att tiderna ej äro så dåliga, som man är frestad att tro. Om man ser sakerna från en fördelaktig synvinkel, så kunna ju alla upp- och nedvända tunnor bli rättvända. Visserligen ha vi skralt med vatten i våra brunnar, men vid vårfloedstider blir det mera. Omväxling roar ju.

Mycket talas och grunnas i dessa dagar hos oss likaväl som på andra orter. Vi leva ju i en händelserik tid. Man ordar bl. a. om att det lär vara mycket kallare och snörikare i år än vanligt i annars sydligare länder. Från vår horisont sett ha vi ej anledning att tvivla på den saken. Huru skulle man annars dagligen kunna tala om flyttfåglar över skorstenarna här. Det är verklighet. Vi kunna med fog som fordom Tegner om flyttfågeln sjunga: "...och tåget församlas. Mot Norden! mot Norden!"

Efterblivenhet kan man knappast tala om hos oss, för vi ha hunnit precis lika långt som man kommit i några stora föregångsländer, åtminstone vad det andliga området angår, ty kyrkosök och själasörjare, höra till det förgångna också hos oss. Det sistnämnda vilja vi dock ej tillskriva oss som vår egen "förtjänst". Några brister lära dock vidlåda oss, ty man förebrår oss, att vi sakna lag och ordning, i det att vi från vår "Kooperativa" få köpa allting så mycket vårt hjärta lyster — utom socker, ty sött förstör tänderna — och "äta magen mätt, så mycket magen tål". Människan är ju felbar.

Trots de sistnämnda små "brister" kunna vi med självkänsla i vår älskade bygd i vinterkvällen vid brasans sken gnola på gamla folkvisor.

Ortsbo.

Hans Pöhl.

In memoriam.

Det är nu 10 år sedan Hans Pöhl, till stor saknad för oss alla efterlevande, genom döden bortrycktes från de verksamhetsfält, som voro så livsviktiga för oss estlandssvenskar. Han dog den 30 januari 1930.

Det är med anledning av denna minnesdag dessa rader här nedskrivna. Hans mångsidiga ämbetsmannaverksamhet och hans framgångsrika, av kärlek burna strä-

Notarius Publicus T. AVARMAA

Tallinn, Kuninga 2.

Kontoret öppnades
den 27 januari 1940.

vanden för värden av de svenska intressena äro ännu efter de gångna tio åren i friskt minne hos de flesta av denna tidnings läsare. Likaså torde Hans Pöhls levnadsteckning vara känd. Följande korta drag kunna vi dock icke undgå erinra oss vid tioårsminnet.

Född i Dyrslätt, Nuckö, den 16 augusti 1876, besökte H. P. till att börja med ortens folkskola i Sutlep. Sedan fortsatte han studierna och förberedde sig för lärarkallet. Han började också sin bana som ung lärare på Nuckö (Österby och Höbring). Redan under denna tid väcktes hans livliga intresse för ett mera vidlyftigt svenskt kulturarbete. Detta intresse fick i hög grad näring under H. P:s vistelse i Sverige sommaren 1903. Dessförinnan hade redan den första svenska föreningen i Estland genom hans initiativ bildats — Nuckö nykterhetsförening, likaså det första svenska sockenbiblioteket på Nuckö.

H. P:s glansperiod vad framgången i arbetet för de svenska livsintressena och annan officiell verksamhet beträffar böra emellertid förläggas till tiden från 1904 — året då han flyttade till Tallinn — ända till hans död 1939. Här i Estlands huvudstad, där han vistades under nämnda period, var det som grunden lades för den verksamhet, som utåt och inåt riktade uppmärksamheten på den lilla, bortglömda svenska stammen. Det måste ärligt medges, att den ställning estlandssvenskarna nu inta och ha fått under solen, ha vi att tacka Hans Pöhl för. Vi ha visserligen icke kommit dithän utan medhjälpare, vilket icke heller bör förnekas, men han framstår likväl som föregångsmannen och medelpunkten i allt det svenskhetsarbete, som utförts här i landet. — Han intog också en mycket framstående ställning i Estlands huvudstad och centrum på

flera områden: svenskarnas riksdagsman under olika perioder, en tid bl. a. svensk folkminister, ledarställning inom svenska kyrkan i Tallinn och sjömansvärden i Estland samt under en lång följd av år lektor i engelska spåket vid ett läroverk härstädes. Alla dessa sysslor skötte han samtidigt. Härtill kommer verksamheten inom det svenska föreningslivet, först och främst "Svenska Odlingens Vänner" samt bl. a. också läroboksförfattare i engelska språket.

Utrymmet tillåter icke någon vidlyftighet, men redan det sagda är belysande nog och visar oss, att H. P. var en kraft av ovanliga mått, och, som sagt, är hans livsgärning för de flesta ännu i friskt minne. För oss alla framstår han som hjälten och föregångsmannen på berörda områden.

Tio år ha gått. Sedan dess ha många vindar blåst, men vår store man glömma vi icke så lätt. Vi minnas alla Hans Pöhl med djup tacksamhet. Hans minne bör hugfästas med en minnesvård, en sak som redan tidigare varit påtänkt. Må vi nu på allvar ta i tu med den saken! Hans Pöhl är är värd det!

Tallinn, den 30 januari 1940.

N. Blees.

Min broder: var är Du själv?

Kriget rasar runt omkring oss. Alla länder och nationer mönstra sina egna led till förstärkt försvarsberedskap. Att lita på andra i dessa tider är oklokt. Att samarbeta på hemmafronten är ett livsvillkor för alla, som vinnlägga sig om fosterland och nation.

Vi svenskar äro demokrater. Våra tankar äro tullfria. Vi handla och arbeta efter riktlinjer som egenkärleken emellanåt förbjuder, men som samvetet bjuder. Detta gäller på alla fronter. Men särskilt på den andliga och kulturella.

Trots dessa för oss så utpräglade dragen finns det emellanåt tankar, som icke funnit eller velat finna sig tillrätta i tidsläget. Den ena gången handlar man impulsivt och tror sig vara tidsenlig. Den andra gången försjunker man i minnenas värld och försöker därur med yttersta ansträngning ösa direktiv för framtiden. Den ena gången ekar etern av ropet om hjälp och försvar, den

Min broder: var är...

andra gången är man lika allvarlig och rytmisk i tonen: "roligt ha vi haft och roligt ska vi ha". Skulle allt ha förlöpt enligt beräkning "i sinom tid", så skulle nog meningslöshetens dödsskalle ha grinat emot oss med sina ögonhålor på många håll. Men det gick – som väl var – dock annorlunda än åtskilliga önskade och kanske vågade tro. –

Men det tragiska i allt består icke i kraven, utan i underlåtenheten av ting som motivera ett krav. Det finns t. ex. i det andliga livet många människor som bygga på Historiens Herre, men dock underlåta att efterlikna honom. Det är på denna punkt som det ödesdigra felet begås. M. a. o. man vill gärna bli hjälpt, men man är synnerligen njugg att göra det själv. Jag är den anspråksfulle mottagaren och sällan den givande. Stig ned från förklaringsbergets höjder och hjälp att bygga hyddor vid dess fot! Då har Du fattat Din uppgift rätt som människa och som länk i kedjan.

Att döma och bedöma är icke samma sak. Och detta icke minst på bildningsområdet. Utan att närmare gå in på den "goda" eller mindre goda "ledningen" vid våra högre bildningsanstalter, så kan nu redan fastslås, att de ansvärsfulla ledarna på var sitt håll taga uppgiften på allvar. De äldre äga erfarenheten och de yngre förmånen att förvärva den.

Konstruktiv kritik är alltid på sin plats. Annars haltar det otvetydiga samarbetet. Men den får i sanning icke genomsyras av andra, för svensken så kungliga drag. Detta betyder svaghet och underbetyg. Vi få icke försvara för andra och misströsta om oss själva, utan bliva trogna dessa mål, som fäderna utstakat och som förestavats av deras osjälviska gärningar. Annars kunna luckorna bliva ännu fler. Stupar en frontsoldat, så måste platsen fyllas av en annan. Detta är tillvarons hårda och orubbliga lag. Det händer sällan, att nästa man är född på samma dag, av samma föräldrar, suttit på samma skolbänk och äger samma förmåner och förutsättningar. Men det händer oftare, att av honom kräves mer än av hans föregångare. Arvet får upptagas under vanskligare villkor. Historiens och vårt eget blods stormän ha burit

Dödsfall.

Den 30 januari avled i sitt hem i Tallinn sjökapten Johan Tallberg.

J. Tallberg var född i Haversved by i Rikull kommun den 21 juli 1865 och kom såsom yngling till Tallinn. Efter en tids anställning hos olika firmor erhöll han tjänst hos Th. Clayhills & Son på bogserbåten "Tutti", vilken tjänst han innehade i nästan 40 år, tills han senaste höst avgick med pension.

Under sin långa tjänstgöring hade J. Tallberg tillvunnit sig allas aktning, som kommo i beröring med honom. Han var även en trogen läsare av Kustbon och medlem av Svenska Odlingens Ej heller fattades han någonsin på de större svenska festtillställningarna här i Tallinn, vid vilka han alltid frikostigt understödde det svenska kulturarbetet.

A. S.

Svenska församlingens i Tallinn läsrum har under år 1939 besökts av 1927 personer.

"Nautic" förliste i storm.

Angf. Nautic, som ursprungligen ansågs ha blivit minsprängt, har nu enl. säkra uppgifter förlöst under storm på Nordsjön, varvid, såsom tidigare meddelats, besättningen drev omkring på Nordsjön i över fem dygn, tills den sent omsider landade i Norge. För närvarande befinna sig åtta personer av besättningen på sjukhus i Kristiansand i Norge. De övriga äro på väg hem.

Krigsläget.

Finland. Enligt ingångna uppgifter från Finland ha ryssarna under en längre tid utövat ett synnerligen starkt tryck på de finska positionerna, i synnerhet på Karelska näset i Summa-sektorn. Ryssarna hava nu isatt ett nytt kampmedel, nämligen s. k. bepansrade slädar, som dragas av stridsvagnar. På slädarna hava monterats pansarplåtar till skydd mot finnarnas antitankskanoner och maskingevär. Otaliga ha anfallen varit men alla hava tillbakavisats. På samma sätt har livliga storm-

bördan. Må föredömet sporra. Där villjan finns, där finns också vägen. I. P.

ningsförsök företagits även norr om Ladoga i Suomussalmi-trakten. Även där hava de ryska anfällen avisats. De finska generalstabsrapporterna tala om betydande förluster för ryssarna.

Staben för Leningrads militär-distrikt meddelar emellertid i sina rapporter, att ingenting av större vikt passerat på fronterna.

I hemtrakterna har ryssarnas flygverksamhet dock varit synnerligen livlig. Sålunda ha flera kuststäder utsatts för häftiga luftanfall, varvid ett stort antal personer av civilbefolkningen dödats och skadats. Även flera sjukhus ha utsatts för förödande bombangrepp, uppges från Finland.

Enligt uppgift har Sveabolagets ångare "Virgo", hemmahörande i Stockholm på tisdagen sänkts av ryska flygplan i närheten av Åland. Besättningen lyckades taga sig i land, trots att den häftigt besökts med kulsprutor, sedan den lämnat det sjunkande fartyget.

Från västfronten: ingenting nytt. Mitt i allt detta skenbara lugn har man under den senaste tiden kunnat förmärka en viss nervositet, som i främsta rummet tar sig uttryck i pressen. Man har på känn, att Tyskarna inte i all oändlighet skola ligga stilla i sin Siegfried-linje, utan de allierade vänta av allt att döma ett häftigt angrepp. När det kommer, vet ingen. Men att det skall komma, därom äro alla mer eller mindre eniga.

Fester i sikte.

Svensk-finska S:t Mikaelsförsamlingen i Tallinn förbereder f. n. v. en större fest med sedvanligt, rikhaltigt lotteri till förmån för församlingens läsrum.

Då det under den senaste tiden visat sig vara förbundet med stora svårigheter att finna en lämplig festlokal, kunna vi tyvärr ännu ej med säkerhet uppgge dagen för festen, men med all sannolikhet kommer den att gå av stapeln i stadens **21 folkskola, Råva 32** den 3 mars.

Förutom det rikhaltiga lotteriet med utsökta handarbeten, som församlingens damer med stor offervilja, uthållighet och aldrig svikande intresse åstadkommit, kommer programmet dessutom att upptaga kvartettsång, skådespel, solosång, deklamation m. m. A. S.

Svenska Odlingens Vänners årsmöte

hålles söndagen den 18 februari 1940 kl. 12
å Svenska gymnasiet i Haapsalu.

DAGORDNING:

1. Val av mötesordförande och sekreterare.
2. Årsberättelse.
3. Kassa- och revisionsberättelse för 1939.
4. Budget för 1940.
5. Val av revisorer för 1940.
6. Löpande ärenden.

STYRELSEN.

Utgivare:
Svenska Odlingens Vänner
A. Stahl, ansvarig red.
Rüüli 3, Tallinn.
Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr. 2:—	1 år Ekr. 5:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:50

Skall Östersjön helt och hållet tillfrysas?

På grund av den ihållande, stränga kölden ser det ut som om hela Östersjön i år skulle helt isbeläggas. Enligt ingångna uppgifter från sjöfartskretsar torde det blott finnas ett mindre område öppet vatten. På grund av de svåra isförhållandena har sålunda redan all sjöfart på Riga upphört. Rigaviken är belagd med svår, fast is. Även trafiken Tallinn—Stockholm försiggår under mycket svåra omständigheter, varvid isbrytarna måste assistera linjebåtarna på stora sträckor. Isförhållandena illustreras bäst därigenom att ångf. "Abruks", som för några dagar sedan avgick från Stockholm ännu ej anlänt till sin bestämelseort, utan varit tvungen att söka sig in till Visby på Gotland för att avvakta en ev. förbättring av isförhållandena. Det är möjligt, att isbrytaren "Suur Töll" kommer att sändas till Visby för att lämna assistans.

Evakuering i forntiden.

År 480 f. Kr. blev Aten evakuerat. Dess befolkning sändes till den peloponnesiska staden Troezen. Det var, när perserna översvämmade Hellas. Plutarch har gett följande beskrivning av händelsen:

De flesta förde med sig sina gamla föräldrar, hustrur och små barn till staden Troezen, där troezanerna togo emot dem med stor kärlek och gästfrihet. De gävo order, att atenarna skulle undfågnas på det allmännas bekostnad och att de skulle få två oboler om dagen och att barnen skul-

le få lov att samla in frukt, var de hittade någon. De anställdes också lärare på det allmännas bekostnad att undervisa atenarnas barn.

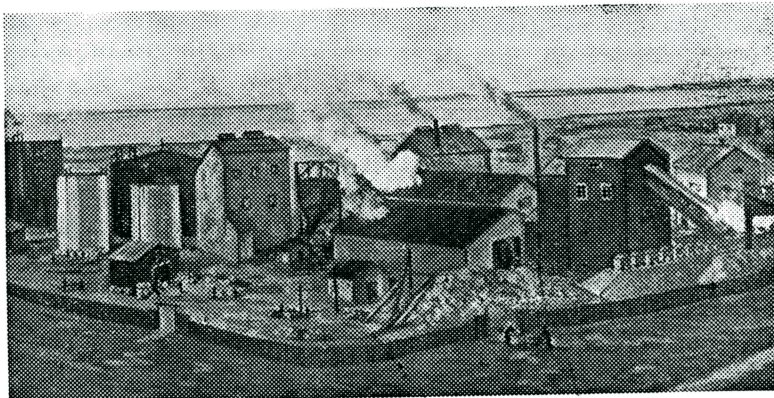
Ö. P.

Lösning till korsordsgåtan nr 1

B	A	N	A	N		S	A	G	O
A	T	E	N		a(c)	K	O	R	D
N	L			T	A	L	O		A
G	A		I			N	I	N	A
V	S			L	E	R	A		I
E	S	T	O		E			A	T
O		A	P	O	T	E	K		S
L	A	X				A	R	L	A
O	X	F	O	R	D		R	A	R

Prenumerera
på «Kustbon»

Estländska Oljeskifferkonsortiet — Sillamäe
Kontor: Väike Karja 1

Första inhemska bensinfabriken.

Tillverkar: bränn- och impregneringsolja, bitumen och bensin.